

PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS*

<i>Pateiktos pastabos</i>	<i>Pasiūlymai atsižvelgiant į pateiktas pastabas</i>	<i>Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą</i>	<i>Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimas</i>
<i>1. Kritinės antikorupcinės pastabos</i>			
<p>5.1.1. Neaiški SAARS programos lėšų skirstymo tvarka, kai kurių priemonių vykdytojams sudaromos palankesnės sąlygos gauti SAARS programos lėšas. Teisiniame reglamentavime neįtvirtinta, kas ir kokiais kriterijais remiantis priima sprendimus dėl priemonių finansavimo būdo parinkimo, kai lėšos yra skiriamos tiesiogiai, vykdant viešuosius pirkimus ar vertinant subjektų projektines veiklas (motyvai išdėstyti 3.3 skyriuje).</p>	<p>6.1. Pasiūlymai Šiaulių miesto ir Akmenės rajono savivaldybėms atsižvelgiant į kritines antikorupcines pastabas:</p> <p>6.1.1. Nustatyti subjektą, kuris priima sprendimą dėl SAARS programos priemonių finansavimo būdo parinkimo, taip pat nustatyti aiškius kriterijus, kuriais vadovaujantis parenkamas finansavimo būdas.</p>	<p>Parengtas Šiaulių miesto savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos planavimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2022 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. A-1307 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos planavimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>Informuojame, kad į pastabą atsižvelgta. Parengtas Šiaulių miesto savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos planavimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašas, kuriame numatyti planuojamų priemonių finansavimo būdai - viešųjų pirkimų būdu bei konkursine tvarka. Planuojama, kad subjektas priimančias sprendimus bus Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktorius.</p>	
<p>5.1.2. Nustatyti atvejai, kai į komisijos sudėtį buvo paskirti organizacijų atstovai,</p>	<p>6.1.2. Į komisijų sudėtį neskirti subjektų atstovų, kurie pretenduoja gauti lėšas, vertinti komisijos narių privačių</p>	<p>Pakeistas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas dėl komisijos sudarymo, taip pat papildytas komisijos</p>	

* Informaciją apie išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodytų pasiūlymų vykdymą ar numatomą įgyvendinimą prašome pateikti STT ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo išvados dėl korupcijos rizikos analizės gavimo dienos.

<p><i>biudžetinių įstaigų vadovai, kurie patys gavo finansavimą, t. y. dalyvavo viešuose pirkimuose, teikė paraišką ir dokumentus, todėl priemonių įgyvendinimui gavo lėšas galimai palankesnėmis sąlygomis nei kiti vykdytojai (motyvai išdėstyti 3.4 skyriuje).</i></p>	<p><i>interesų deklaracijose nurodytus ryšius bei šioje srityje numatyti priemonės, kurios turėtų būti taikomos, kai į komisijos sudėtį yra paskiriami asmenys, nepatenkantys į Privačių interesų derinimo įstatymo reguliavimo apimtį.</i></p>	<p>darbo reglamentas. Administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. A-324 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 25 d. įsakymo Nr. A-1076 „Dėl aplinkosauginio švietimo projektų vertinimo komisijos sudarymo“ pakeitimo.</p> <p>Į aplinkosauginio švietimo projektų vertinimo komisijų sudėtį nebeskiriami subjektų atstovai, kurie pretenduoja gauti SAARS programos lėšas, nepriklausomai nuo lėšų skyrimo būdo (konkursinio ar viešųjų pirkimų). Nustatyta komisijos veiklos trukmė, narių rotacija. Kaip ir anksčiau, komisijos nariai dalyvaujantys aplinkosauginio švietimo projektų vertinimo veikloje, privalės pasirašyti Konfidencialumo pasižadėjimą bei Nešališkumo deklaraciją, kurioje numatyta, kad pareigos bus atliekamos objektyviai, dalykiškai, be išankstinio nusistatymo, vadovaujantis įstatymų viršenybės, skaidrumo, nešališkumo, teisėtumo, sąžiningumo principais.</p> <p>Tačiau atkreipiame dėmesį, kad rekomendacijose yra prieštaravimas: reikalaujama kviesti dalyvauti komisijos darbe nevyriausybinių organizacijų atstovus, bet nurodoma, kad į komisijų sudėtį neskirti subjektų atstovų, kurie pretenduoja gauti lėšas. Visos NVO gali dalyvauti aplinkosauginio švietimo projektų konkurse ir pretenduoti į skiriamas lėšas. Be to įtraukus NVO atstovą į komisijos darbą gali kilti rizika dėl neobjektyvaus kitų NVO paraiškų vertinimo, siekiant padidinti</p>
---	---	---

		<p>arba sumažinti balų skaičių. Todėl į aplinkosauginių projektų vertinimo komisiją nebus kviečiami nevyriausybinė organizacijų atstovai. Atkreipiame dėmesį, kad nei viename LR teisės akte nėra reglamentuota, kokius reikalavimus turi atitikti arba kokios kvalifikacijos turi būti komisijos narys, kuris vertina projektų paraiškas. Projektų vertinimui nereikalingas specialus išsilavinimas ar patirtis, todėl manome, kad kvalifikacinių reikalavimų nustatymas būtų perteklinis reikalavimas, ypač kai šis darbas atliekamas be papildomo atlyginimo. Todėl į šią rekomendaciją nebuvo atsižvelgta.</p>	
<p>5.1.3. Nustatytos sąsajos tarp sprendimus dėl finansavimo skyrimo priėmusių ir lėšas gavusių asmenų: - Šiaulių miesto savivaldybėje želdinių inventorizacijos, želdinių pertvarkymo projektų parengimo ir įgyvendinimo pirkimus laimėjo kraštovaizdžio architektas, kuris kaip visuomeninės organizacijos atstovas buvo paskirtas dalyvauti savivaldybės želdinių priežiūros komisijos veikloje</p>	<p>6.1.3. Išanalizuoti korupcijos rizikos analizės metu nustatytas viešųjų pirkimo vykdymo aplinkybes ir esant pagrindui inicijuoti atsakingų asmenų veiklos įvertinimą ir atsakomybės taikymą. Imtis skaidrumo užtikrinimo priemonių, kad būtų išvengiama sąsajų tarp sprendimus dėl finansavimo skyrimo priimančių ir finansavimą gavusių asmenų.</p>	<p>Esant mažai pirkimo vertei ir pasirinkus neskelbiamų pirkimų būdą - komisijoje dalyvaujantys asmenys, turintys teisę rengti želdinių pertvarkymo projektus, nebus kviečiami teikti pasiūlymus. Vykdant skelbiamus pirkimus centrinėje viešųjų pirkimų informacinės sistemos puslapyje nėra galimybės visiškai išvengti situacijos, kai pasiūlymą teiks ir komisijos narys. Nes nebus pagrindo tokį pasiūlymą, vadovaujantis LR Viešųjų pirkimų įstatymu, atmesti, todėl visiškai išvengti Specialiųjų tyrimų tarnybos paminėtų situacijų nėra teisinio būdo.</p>	
<p>2. Kitos antikorporcinės pastabos</p>			
<p>5.2.1. Neaišku kokiais kriterijais remiantis yra</p>	<p>6.2.1. Šiaulių miesto ir Akmenės rajono savivaldybėms:</p>	<p>Parengtas Šiaulių miesto savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos</p>	

<p><i>nusprendžiama, kurias SAARS programos lėšų naudojimo rekomendacijose numatytas aktualias priemones finansuoti iš SAARS programos, kurių vykdymo teisėtumo kontrolę vykdo ne tik savivaldybės administracija ir taryba, bet ir Aplinkos apsaugos departamentas, o kurias priemonės finansuoti kaip valstybės ir vietos savivaldos vykdomas bendras aplinkos apsaugos funkcijas (motyvai išdėstyti 3.1 skyriuje).</i></p>	<p><i>6.2.1.1. Reglamentuoti SAARS programos lėšų panaudojimo tvarką, strateginiuose veiklos dokumentuose aiškiai įvardyti SAARS programos planuojamos priemonės.</i></p> <p><i>6.2.1.2. Nustatyti kriterijus, kuriais remiantis būtų parenkamos finansuojamos priemonės ir nustatomi aiškūs lėšų skirstymo prioritetai, taip pat ateinantiems laikotarpiams formuojant SAARS programos lėšų poreikį analizuoti įvykdytų priemonių finansavimą, ieškoti galimybių remti naujas projektines savivaldos aplinkos apsaugos kryptis.</i></p>	<p>planavimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2022 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. A-1307 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos planavimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p>	
<p><i>5.2.2. Neaiški komisijų, priimančių sprendimus dėl SAARS programos lėšų naudojimo, narių atranka ir paskyrimo tvarka. Komisijų veikloje netaikomos papildomos skaidrumą užtikrinančios priemonės. Neaišku kaip SAARS programos lėšų skirstymo metu yra siekiama išvengti viešųjų ir privačių interesų konfliktų, ar realiai vertinami privačių interesų deklaracijose nurodyti ryšiai bei kokių šioje srityje priemonių imamasi, kai į</i></p>	<p><i>6.2.1.3. Reglamentuoti komisijų sudarymo tvarką, nustatyti komisijos narių atrankos kriterijus, kvalifikacijos, nepriekaištingos reputacijos reikalavimus bei periodiškai vykdyti komisijos narių rotaciją. Taip pat nustatyti komisijos veikloje atstovaujamų kitų įstaigų, nevyriausybinų organizacijų narių delegavimo procedūras, atstovų skaičių (proporcijas).</i></p>	<p>Pakeistas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas dėl komisijos sudarymo, taip pat papildytas komisijos darbo reglamentas. Administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. A-324 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 25 d. įsakymo Nr. A-1076 „Dėl aplinkosauginio švietimo projektų vertinimo komisijos sudarymo“ pakeitimo. Detaliau aprašyta prie 5.1.2. pastabos.</p> <p>Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. A-2034 „Dėl želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos narių atrankos kriterijų patvirtinimo“ patvirtinti Želdynų ir</p>	

<p><i>komisijos sudėtį paskiriami asmenys, kurie nepatenka į Privačių interesų derinimo įstatymo reguliavimo apimtį (motyvai išdėstyti 3.4 skyriuje).</i></p>		<p>želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos narių atrankos kriterijai.</p> <p>Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2022 m. balandžio 7 d. sprendimas Nr. T-106 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“.</p> <p>Dėl kitų lėšų skirstymo atskira komisija nebus sudaroma, nes SAARS programos lėšomis finansuojamos priemonės yra sudėtinė biudžeto ir strateginio plano dalis. Biudžeto ir strateginio plano sudarymui keitimui yra sudaryta strateginio planavimo grupė, kuri ir priima sprendimus dėl lėšų konkrečioms priemonėms skyrimo, keitimo, perskirstymo, todėl poreikio sudaryti atskirą grupę išskiriant vieną finansavimo šaltinį (SAARSP) nėra poreikio, nes tai tik didintų administracinę našta ir, mūsų nuomone, neturėtų reikšmingos įtakos lėšų skirstymui, t. y. dviejų komisijų darbas dubliuotų viena kitą.</p>	
<p><i>5.2.3. Neatskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, į komisijas įtraukiami tie patys asmenys, kurie dalyvauja visuose lėšų skyrimo etapuose, valdo visą su SAARS programa susijusią informaciją, rengia priemonių finansavimo dokumentus, teikia komisijai siūlymus, taip pat pagal tiesiogines funkcijas yra atsakingi už šių procesų</i></p>	<p><i>reglamentuoti komisijų sudarymo tvarką, nustatyti komisijos narių atrankos kriterijus, kvalifikacijos, nepriekaištingos reputacijos reikalavimus bei periodiškai vykdyti komisijos narių rotaciją. Taip pat nustatyti komisijos veikloje atstovaujamų kitų įstaigų, nevyriausybinų organizacijų narių delegavimo procedūras, atstovų skaičių (proporcijas); į komisijų sudėtį neskirti subjektų</i></p>	<p>Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. A-2034 „Dėl želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos narių atrankos kriterijų patvirtinimo“ patvirtinti Želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos narių atrankos kriterijai.</p> <p>Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2022 m. balandžio 7 d. sprendimas Nr. T-106 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“.</p>	

<p>vykdymo kontrolę (motyvai išdėstyti 3.4 skyriuje).</p>	<p>atstovų, kurie pretenduoja gauti lėšas. Taip pat vertinti komisijos narių privačių interesų deklaracijose nurodytus ryšius bei numatyti priemones, kurios turėtų būti taikomos, kai į komisijos sudėtį yra paskiriami asmenys, nepatenkantys į Privačių interesų derinimo įstatymo reguliavimo apimtį.</p>	<p>Želdynų įstatyme nustatyta: 25 str. 2 d. „Želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos nariais gali būti savivaldybės tarybos nariai, valstybės tarnautojai, gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovai – seniūnaičiai, išplėstinės seniūnaičių sueigos deleguoti atstovai, bendruomeninių organizacijų ir asociacijų ar kitų viešųjų juridinių asmenų (išskyrus valstybės ar savivaldybės, jų institucijų įsteigtus juridinius asmenis), kurie įsteigti teisės aktų nustatyta tvarka ir skatina aplinkos apsaugą, atstovai, savivaldybės gyventojai. Į želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos sudėtį privaloma įtraukti bendruomeninių organizacijų ir asociacijų ar kitų viešųjų juridinių asmenų (išskyrus valstybės ar savivaldybės, jų institucijų įsteigtus juridinius asmenis), kurie įsteigti teisės aktų nustatyta tvarka ir skatina aplinkos apsaugą, raštu pareiškusių iniciatyvą dalyvauti komisijos veikloje, atstovus. Bendruomeninių organizacijų ir asociacijų ar kitų viešųjų juridinių asmenų (išskyrus valstybės ar savivaldybės, jų institucijų įsteigtus juridinius asmenis), kurie įsteigti teisės aktų nustatyta tvarka ir skatina aplinkos apsaugą, atstovai turi sudaryti ne mažiau kaip pusę komisijos narių skaičiaus, išskyrus atvejus, kai šie asmenys raštu neišreiškė iniciatyvos dalyvauti komisijos veikloje. Į želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros ir tvarkymo komisijos posėdžius privalo būti kviečiamas Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos</p>	
---	---	---	--

		<p>atstovas nuomonei pateikti, kai komisija rengia išvadą dėl ketinimo savivaldybės želdynų ir želdinių teritorijose arba ne savivaldybės valdomoje valstybinėje žemėje kirsti ar kitaip pašalinti iš augimo vietos 20 ar daugiau saugotinių želdinių arba kai viešuosiuose atskiruosiuose želdynuose ketinama kirsti ar kitaip pašalinti iš augimo vietos 10 ar daugiau saugotinių želdinių.“.</p>	
<p>5.2.4. Ilgalaikių sutarčių vykdymo metu neužtikrinamas racionalus SAARS programos lėšų naudojimas ir sutarčių vykdymo kontrolė, todėl dėl žmogiškojo veiksnio įtakos ir susiformavusių ilgalaikių ryšių procesai yra paveikūs korupcijos rizikai, t. y.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Šiaulių miesto savivaldybė tęstinių priemonių vykdymo darbus finansuoja ne pagal aiškiai suplanuotą darbų poreikį, bet fragmentiškai ir galimai sudarius palankias sąlygas vykdytojams įsisavinti analogiškas lėšas pagal praeitų metų skirtą finansavimą; 	<p><i>6.2.1.5. Spręsti dėl sudarytų / būsimų pirkimo sutarčių teisėtumo ir kontrolės vykdymo tobulinimo, t. y. sukurti aiškias sutarčių vykdymo kontrolės sistemą, nustatyti kokia tvarka pildomi užklausimai tiekėjams dėl prekių įsigijimo. Taip pat taikyti kitas darbų atlikimo fiksavimo priemones (naudoti, vaizdo, garso fiksavimo priemones, viešinti informaciją ir pan.).</i></p>	<p>Ilgalaikėse sutartyse perkant įkainius (želdinių tvarkymo ir kt.) darbai ar paslaugos užsakomos pagal suplanuotą tiems metams finansavimą ir įvertinus realų poreikį, o atsiskaitymas vykdomas pagal faktiškai atliktus darbus, paslaugas. Dažnai, atvirkščiai, nei teigiama, poreikis darbams (paslaugoms) yra didesnis ir užsakymai darbams/paslaugoms yra teikiami, siekiant neviršyti strateginiame plane skirto finansavimo, todėl ir gali susidaryti išpūdis, jog sudaromos sąlygos paslaugos teikėjams įsisavinti lėšas. Realus pvz. želdinių tvarkymo poreikis nustatomas pagal gautus prašymus/pranešimus ir/ar želdinių apžiūras vietoje. Želdinių tvarkymo planavimas yra siektinas ir teoriškai įmanomas, tačiau praktiškai sunkiai įgyvendinamas, nes privalu atsižvelgti į visus gaunamus prašymus, taip pat vykdyti nenumatytus želdinių tvarkymo atvejus dėl meteorologinių reiškinių (stiprių vėjo, snygio ar pan.), todėl iš anksto prognozuoti realų poreikį būna neįmanoma ir lėšos planuojamos pagal praeitų metų faktinį poreikį. Dalis lėšų naudojamos planinėms reikmėms, o dalis</p>	

		<p>neplanuotiems darbams.</p> <p>Konkretūs sutarčių kontrolės mechanizmai numatyti kiekvienoje sutartyje individualiai.</p> <p>Taikoma praktika, kai sutartyse keliami reikalavimai atlikti darbų fiksavimą bent vienu iš šių būdų: video, foto, GPS. Sutarties kuratorius dažnu atveju atlieka užsakytos paslaugos, darbų patikrinimą vietoje.</p>	
<p>5.2.4.1. Nereglamentuota SAARS programos lėšų naudojimo tvarka, strateginiuose veiklos dokumentuose aiškiai neįvardijamos SAARS programos planuojamos priemonės, todėl neaišku kokiais kriterijais remiantis yra nusprendžiama, kurias aktualias aplinkos apsaugos rėmimo sritis finansuoti (motyvai išdėstyti 3.1 skyriuje).</p>	<p>6.2.2.1. SAARS programos lėšų skirstymo etapuose užtikrinti darbuotojų veiksmų atsekamumą, įtvirtinti nuostatas, kokios turi būti rengiami dokumentai, kas juos tvirtina bei kuo remiantis planuotas finansavimas gali būti keičiamas. Kryptingai viešinti informaciją ir aiškinamuose raštuose tiksliai paaiškinti SAARS programos lėšų perskirstymo motyvus.</p>	<p>Parengtas Šiaulių miesto savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos planavimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2022 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. A-1307 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos planavimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p>	
<p>5.2.4.2. Paraiškų vertinimo sistema nėra skaidri, ne visada aiškūs paraiškų vertinimo kriterijai, todėl komisijoms suteikiama galimybė savo nuožiūra spręsti, kokia apimtimi finansuoti subjektų paraiškas (motyvai išdėstyti 3.6 skyriuje).</p>	<p>6.2.1.4. Atskirti paraiškų vertinimo ir sprendimų priėmimo funkcijos. Vengti situacijų, kai tam tikros veiklos procesuose dalyvauja tie patys asmenys, o tais atvejais, kai tvirtinant komisijų sudėtį nėra galimybių išvengti, kad į komisijų sudėtį nebūtų paskirti tie patys atsakingi asmenys, taikyti papildomas skaidrumą užtikrinančias priemones, t. y. viešinti komisijų</p>	<p>Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. A-323 „Dėl aplinkosauginio švietimo projektų finansavimo konkurso nuostatų ir sutarties formos patvirtinimo“. Atnaujinti nuostatai, vertinimo sistema.</p> <p>Į aplinkosauginio švietimo projektų vertinimo komisiją neįtraukiami asmenys, pretenduojantys gauti SAARSP lėšas.</p>	

	<p><i>posėdžių protokolus, taikyti prevencinę sprendimų ir sutarčių vykdymo kontrolę (inicijuoti veiklos patikrinimus, korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, auditus ir pan.).</i></p> <p><i>6.2.2.2. Tobulinti paraiškų vertinimo tvarkas, nustatyti tikslus, konkrečius ir vertinimo metu lengvai pamatuojamus finansuojamų projektinių veiklų vertinimo kriterijus.</i></p>		
--	---	--	--
